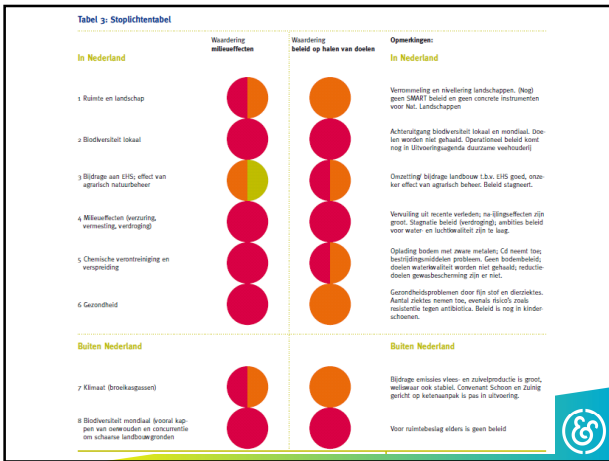

Wat consumeren we in NL

Eiwitbron	NL	laag land	hoog land
Rund & kalfsvlees	8,2	4,6 DL	10,4 I
Schapen & geitenvlees	0,4	0,1 SU	5,4 GR
Varkensvlees	14,9	6,7 UK	22,7 AU
Gevogelte	5,7	4,6 SV	11,7 EI
Slachtfalval	1,0	0,5 DK	9,6 EI
Vis & schaaldieren	6,8	2,9 AU	15,7 P
Zuivel (incl. kaas)	28,2	13,9 ES	28,2 NL
Eieren	4,7	2,1 EI	5,0 F
Granen	17,6	17,6 NL	35,5 I
Aardappelen	3,8	1,6 I	5,5 P
Peulvruchten	1,6	<0,1 4	3,7 ES
Groenten	3,2	2,1 SU	7,7 GR
Stimulantia (koffie)	2,4	<0,1 GR	2,6 DK
Plantaardig eiwit	32,6	32,6 NL	53,3 GR
Dierlijk eiwit	70,8	55,3 UK	76,2 F
Totaal eiwit	103,4	95,8 DL	118,9 P

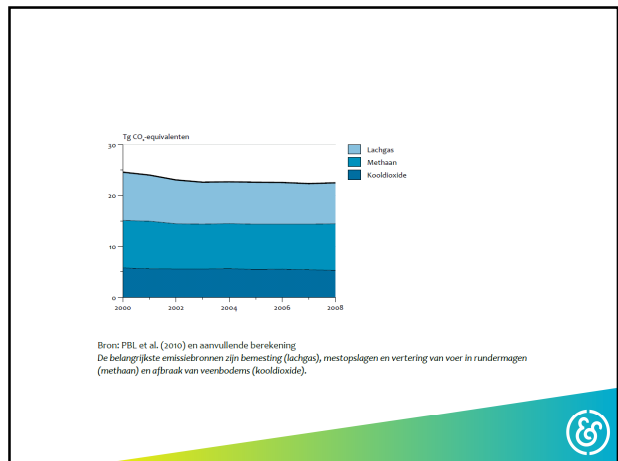
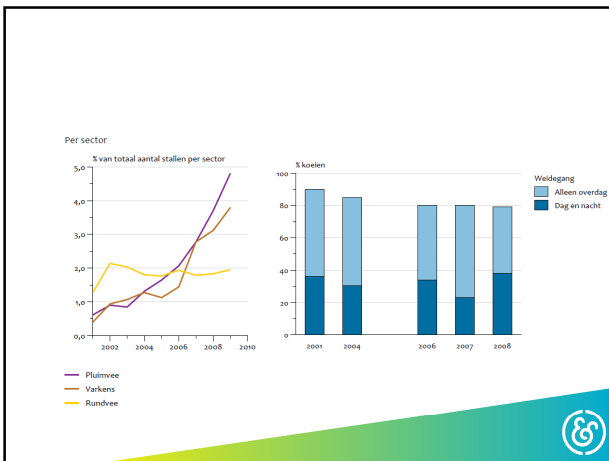

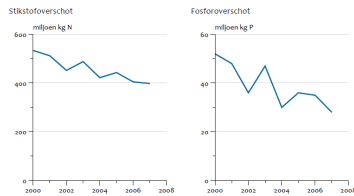
Ontwikkeling duurzaamheid veehouderij; concreetheidsdoelen

Speerpunten en uitdagingen	Trend 2000-2010	Doelen concreet:
1. Systeeminnovaties		
a. Integraal duurzame houderijssystemen		ja, ten dele
2. Welzijn en gezondheid van dieren		
a. Kwalitatief verantwoord transport over kortere afstanden		ja, ten dele
b. Beter leefomstandigheden in veehouderijbedrijven		ja, ten dele
c. Van dierziektenbestrijding naar gezonde dieren		ja, ten dele
Reductie antibioticagebruik (LNV en VWS 2010)		ja, ten dele
3. Maatschappelijke inpassing		
a. Interactie veehouder/burger en landschappelijke inpassing		nee
4. Energie, milieu en klimaat		
a. Optimale voer-mestkringloop		nee
b. Diervoeder(grondstoffen) op duurzame wijze geproduceerd		nee
c. Klimaatvriendelijke veehouderij		ja
d. Minimale verontreiniging van het milieu		ja, ten dele
5. Markt en ondernemerschap		
a. Kansen grijpen (concurrentie- en inkomenspositie)		nee
6. Verantwoord consumeren		
a. Markontwikkeling duurzame dierlijke producten		ja
b. Stimuleren van duurzaam koopgedrag		ja, ten dele
c. Verantwoorde consumptie van dierlijke eiwitten		nee

Er is een verbetering opgetreden tussen 2000 en 2010
 Geen structurele verbetering zichtbaar
 Er is geen trend vast te stellen

De trends zijn geordend naar de speerpunten en uitdagingen uit de Uitvoeringsagenda duurzame veehouderij (LNV et al. 2009a).

Bron: CBS (2009b)
De veehouderij is verantwoordelijk voor 90 procent van het stikstofoverschot en voor 85 procent van het fosforoverschot in de landbouw.

Duurzaamheid...

Waar moet het naar toe?

- Milieudoelen stellen en handhaven
- Minimaal RTRS soja in veevoer
- Integraal duurzame stallen
- Weidegang
- **Energie – helder groen gas**
- Kringloop sluiten en eutrofiëring voorkomen
 - Stikstofnorm: 180 kg
(= voorkeur voor Nitraatrichtlijn zonder derogatie; dan moet volgens Rabobank 30% mest melkvee buiten het bedrijf worden afgezet)
 - Fosfaatnorm zonder problemen halen

Wat is er nodig?

- Dit niet:

- Want het is bedrieglijk... Korte termijn politiek...

Wat is nodig?

- Blijve boeren (duurzame koplopers)
- Afrekenen op duurzaamheidsprestaties (belonen!)
- Coöperaties die vooroplopen (hun nek uitsteken)
- Een verhaal en een praktijk die **100 procent klopt**
- Consequent zijn en afscheid nemen van achterblijvers / rommelaars
- De duurzaamheidslat voor de veehouderij telkens een stukje hoger...

Gedeeltelijk plantaardige kaas?

- Hybride vlees?
- Hybride kaas?

Wat is er nodig in zuivel...

Kansen

- Duurzaam en streekeigen
- Dierwelzijn: koeien in de wei
- Maatschappij: duurzaamheid verbreden door zorg en groene en blauwe diensten aan te bieden
- Gezondheid: minder vet, minder zout, meer bewegen

bieden ook kansen voor verwaarding

Doe mee!

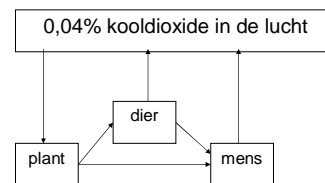

Wat is er aan de hand

1. Biodiversiteitsverlies	>10
2. Stikstofkringloop	3.45
3. Klimaatverandering	1.1-1.5
4. Fosfaatkringloop	0.77-0.86
5. Oceaanverzuring	0.81
6. Landgebruikverandering	0.78
7. Zoetwatergebruik	0.65
8. Ozonlaagafname	0.50

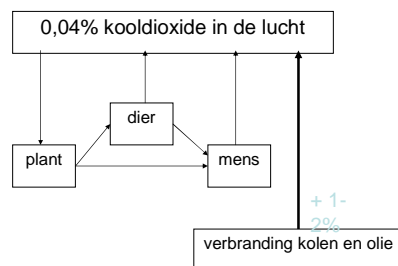
De natuurlijke koolstofkringloop

Instituut voor

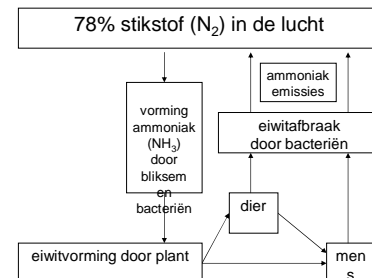
De koolstofkringloop nu

Instituut voor

De natuurlijke stikstofkringloop

Instituut voor

De stikstofkringloop nu

